

Pacte de San Sebastià

Orígens

Per substituir **Primo de Rivera**, que va dimitir el 28 de gener de 1930, el rei **Alfons XIII** va anomenar el general **Dámaso Berenguer** com a encarregat de la formació d'un nou govern general, el qual va prometre tornar a la normalitat constitucional. Però ho va fer tant a poc a poc que l'oposició va interpretar que pretenia evitar les reformes.

Al mateix temps la **CNT** es començava a reconstruir i la **UGT** i el **PSOE** s'oposaven a la monarquia, mentre que el republicanisme i els nacionalismes perifèrics s'aglutinaven en un front comú per instaurar la república amb la signatura del **pacte de Sant Sebastià**, el 17 d'agost de 1930.

El pacte

El pacte de San Sebastià va ser un conveni polític entre els dirigents de l'oposició antimonàrquica espanyola i representants del republicanisme català, amb l'objectiu de coordinar l'acció comuna per a l'enderrocament del règim i la instauració de la **República**. Després de les gestions preparatòries de **Marcel·lí Domingo** i **José Salmerón**, de la reunió al **Casino Republicano** de la ciutat basca, sota la presidència de **Fernando Sasián**. Aquest pacte va ser una de les causes per les quals Dámaso Berenguer no va poder complir el retorn al règim polític anterior a la dictadura.

Pactants

El pacte de Sant Sebastià es va forjar una nova aliança en la qual es varen integrar, a més dels republicans d'arreu de l'Estat, **republicans catalans** procedents de diferents formacions del catalanisme polític, i **gallecs**, juntament amb **monàrquics** convertits a última hora a la causa republicana.

Catalans

- Acció Republicana de Catalunya: Fernando Sasián i Macià Mallol
- Acció Catalana: M. Carrasco i Formiguera
- Estat Català: J. Aiguader i Miró

Castellans

- Alianza Republicana: Alejandro Lerroux
- Partit Radical–Socialista: Álvaro de Albornoy i Ángel Galarza
- Acción Republicana: Manuel Azaña
- Derecha Liberal Republicana: Nieto Alcalá Zamora i Miguel Maura

Gallecs

- Organización Republicana Gallega Autónoma: Santiago Cascos Quiroga

Altres

- Els socialistes Indalecio Prieto i Fernando de los Ríos a títol personal
- Convidats: Eduardo Ortega i Gasset i Felipe Sánchez Román

Objectius

Els signants del pacte de Sant Sebastià van acordar:

- la supressió de la monarquia
- la proclamació de la República
- la formació d'un comitè revolucionari
- la creació d'un govern provisional, que assumiria el compromís de convocar unes **Corts Constituents**, les quals s'encarregarien de :
- aprovar una constitució
- aprovar un estatut d'autonomia per a Catalunya (condició indispensable perquè els representants catalans donessin suport al pacte).. Poc després, el PSOE i fins i tot la CNT també hi van donar suport.

Desenvolupament i conseqüències

L'estratègia per enderrocar la monarquia preveia fer coincidir, el dia 15 de desembre, la insurrecció d'algunes unitats de l'exèrcit, properes als republicans, i una vaga general que accentués l'agitació social del període, que afectava la universitat, la premsa, ... però tres dies abans els capitans **Fermín Galán** i **Ángel García Hernández** es van avançar a la data acordada i es van aixecar a Jaca (Osca). Van ser vençuts ràpidament per unitats governamentals i jutjats en consell de guerra sumaríssim, i el 14 de desembre van ser executats. L'endemà, alguns representants del govern provisional il.legal de la República van ser detinguts i empresonats a Madrid. L'intent de promoure la vaga general havia fracassat, i les conspiracions per instaurar la República continuaven, aparentament, sense obtenir cap èxit.

Cap a principis de l'any 1931 encara hi havia el mateix ambient de conflictivitat social, al mateix temps que diversos representants monàrquics inportants sol.licitaven un període constituent. El dia 14 de febrer el general Dámaso Berenguer va dimitir i va ser nomenat president del govern l'almirall **Juan Bautista Aznar**, qui va convocar eleccions municipals per al dia 2 d'abril. En aquells moments els partits signants del pacte de San Sebastià varen considerar aquestes eleccions com un referèndum sobre la monarquia. Encara que a les zones rurals haguéssin guanyat els monàrquics, els resultats obtinguts van ser molt beneficiosos per a les candidatures republicanes, ja que varen guanyar a 41 de les 50 capitals de província.

El 14 d'abril es va formar el govern provisional de la República, presidit per l'exmanàrquic catòlic **Niceto Alcalà Zamora**. A Catalunya, **Francesc Macià**, líder d'**Esquerra Republicana de Catalunya** (ERC), partit recentment creat i guanyador de les eleccions del Principat, va proclamar a Barcelona la **República Catalana** deins de la **Federació Ibèrica**. Aquell mateix vespre, Alfons XIII va marxar cap a l'exili. La **Segona República** va ser un fet que va ser rebut arreu amb grans manifestacions d'alegria popular.

Índex

- Orígens**

-El Pacte

-Pactants: -Catalans

-Castellans

-Gallecs

-Altres

-Objectius

-Desnvolupament i Conseqüències

-Bibliografia: -Gran Enciclopèdia Catalana

-Diccionari Enciclopèdic Larrousse

-Història 1r Batxillerat